CZĘŚĆ XLVIII — № 65. ROK 24 — (1853.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, 25 Sierpnia. / 6 Września.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 24 Sierpnia. / 5 Września.

Reskrypt Cesarski,

dany na imię Jego Cesarskiej Wysokości *Głównego Zwierzchnika Wojskowych Zakładów Wychowania.*

Wasza Cesarska Wysokości. Zdanie sprawy o stanie zakładów wojskowych wychowania w roku 1852, jest nowym dowodem, że ta ważna gałąź wydziału wojskowego, doskonali się z każdym rokiem. Poufawszy gorliwości Waszej o dobro Ojczyzny wojskowe ukształcenie młodzi szlachetnej, poruczyłem Wam przygotowanie do służby oficerów, dostojnych stanąć pod sławnemi chorągwiami wiernej Mojej Armii. Za pomocą czułej i rodzicielskiej pieczołowitości Waszej cel takowy stale jest osiągany ku serdecznej pociesze Mojej.

«Wynurzając Waszej Cesarskiej Mości najszczerszą wdzięczność Moję, proszę Was oświadczyć Moje zadowolenie Członkom Rady Zakładów wojskowych wychowania i szczególniej tym, którzy odbywali inspekcyą takowych zakładów w roku przeszłym.»

Na oryginale własną J. C. Mości ręką podpisano:

«*MIKOŁAJ.*»

Krasne Sioło, 15 Sierpnia 1853.

—

Rozkazy dzienne Cesarskie *w Wydziale służby Cywilnej.*

11 Sierpnia, (w Ropszy). Mianowany, dymissyonowany Sztabs-Lekarz, Radzca Honorowy *Żyromski*, Lekarzem powiatowym Kowieńskim; — za wysługę lat podniesieni zostają do rang: Radzcy Dworu, Assesor Kollegialny, Kassyer Gubernijalny Kijowski *Kiryenko-Wołoszyn*; — Assesora Kollegialnego, Radzca Honorowy, Kassyer powiatowy Włodzimierski (gub. Wołyńsk.) *Chodakowski*; — uwolnieni zostają od służby, dla słabości zdrowia: Sędzia powiatowy Wilkomierski, Sekretarz Kollegialny *Francuzowicz*, i Buchalter Izby Skarbowej Kijowskiej, Assesor Kollegialny *Razsołow*.

12 Sierpnia, (w Peterhofie). Zatwierdzeni na urzędach z wyboru Szlachty: (dotychczasowi) Niezmienny Członek Wołyńskiej Gubern. Kommisyi żywności, Radzca Stanu *Bilski*, Sekretarz Wołyńskiego Deputatskiego Zgromadzenia, Rejestrator Kollegialny *Prowans*; nowoobrany, Dyrektor Kijowskiego Kantoru Banku Handlowego od Szlachty gub. Wołyńskiej, Sekretarz Kollegialny *Łoziński*; — mianowany, dymissyonowany Sekretarz Kollegialny *Szklarewicz*, Sprawnikiem Ziemskim Mohylewskim (gub. Podolsk.); — przeniesiony, Pomocnik Naczelnika Stołu Rządu Gubernijalnego Wołyńskiego, Sekretarz Gubernijalny *Kozicki*, na posadę Sekretarza Opieki Szlacheckiej Dubieńskiej; — uwolniony od służby dla słabości zdrowia Marszałek powiatowy Czerkasski, Radzca Kollegialny *Zaleski*.

13 Sierpnia, (w Peterhofie.) Zatwierdzeni zostają na urzędach z wyboru szlachty: (dotychczasowi) Deputat Kowieńskiego Deputatskiego Szlacheckiego Zgromadzenia od szlachty powiatu Wilkomierskiego Sekretarz Gubernijalny *Montwiłł*, Kuratorowie zapasowych zbożowych magazynów, w powiecie Wilejskim: Sekretarz Gubernijalny *Lewicki*, Rejestratorowie Kollegialni *Kowerski 1*, *Kowerski 2*, (nowoobrani) niemający rangi *Hutorowicz* i *Kurowski*; — za wysługę lat, podniesieni zostają do rang: Radzcy Stanu, Radzca Kollegialny, były Kontroler Gubernijalny Izby Skarbowej Mohylewskiej *Smiarowski*; — Radzcy Kollegialnego, Radzca Dworu, Kontroler Gubernijalny Izby Skarbowej Kijowskiej *Szpakowicz*; — w Królestwie Polskiem: Radzcy

Honorowego, pełniący obowiązki Rewizora robot mierniczych w Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu *Tolkemit*, ze starszeństwem od 10 Sierpnia 1844 r.; Rewizor w Zarządzie Konsumcyjnym miasta Warszawy *Szparman*, od 11 Listopada 1848 roku i Sekretarz Kollegialny, Młodszy Leśniczy Leśnictwa Łaznowskiego Gubernii Warszawskiej *Fidelski* od 18 Września 1851 roku; — przeniesiony, Kancellista Wołyńskiego Urzędu powszechnej opieki, Sekretarz Kollegialny *Wołkow*, na posadę Buchaltera Kijowskiej Izby Dóbr Państwa.

— Przez Reskrypt Cesarski z dnia 6 Sierpnia, mianowany kawalerem orderu Św. Alexandra Newskiego, z brylantami, Feldcechmistrz służby C. Austryackiej, Dowodzca 5 korpusu i Wojenny Gubernator Królestwa Lombardzko-Weneckiego, hrabia *Gyulay*.

— Gazeta Gubernijalna Orenburgska zawiera ciekawy fakt uleczenia jednego kozaka, który podczas koszenia siana został ukąszony za rękę przez jadowitą żmiję. Mózg gołębi, świeżo wyjęty i ciepło jeszcze przyłożony na ranę i na całą rękę, gdzie zapalenie natychmiast się było rozeszło, tak skutecznym się okazał, iż po niejakim czasie żadnego po niebezpiecznem ukąszeniu nie pozostało śladu.

O CHOLERZE.

W *Petersburgu*, po 19 Sierpnia pozostawało chorych 199 — w ciągu doby zachorow. 28 — wyzdr. 13 — umarło 6 — po 20 Sierpnia pozostało chorych 208.

W ciągu doby zachor. 25 — wyzdr. 24 — umarło 7 — po 21 Sierpnia pozostało chorych 202.

W ciągu doby zachor. 17 — wyzdr. 9 — umarło 5 — po 22 Sierpnia pozostało chorych 205.

W ciągu doby zachor. 15 — wyzdr. 8 — umarło 5 — po 23 Sierpnia pozostało chorych 207.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 16 (28) Sierpnia.

Rozkaz do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego.

Z dnia 24 Lipca (5 Sierpnia) 1853 r.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Zatwierdzony: Sekretarz Wydziału Administracyjnego w Rządzie Gubernijalnym Warszawskim Jakób Niemirowski, pełniącym obowiązki Adjunkta Wydziału Administracyjnego w tymże Rządzie Gubernijalnym.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Podprokurator przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Sandomierskiego Erazm Karski, pełniącym obowiązki Assesora Trybunału Cywilnego gubernii Lubelskiej w Siedlcach; Podsędek Sądu pokoju okręgu Płockiego Oddziału 2 Edward Domaszewski, peln. obow. Podprokuratora przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Sandomierskiego; Assesor Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Kalwaryjskiego Leopold Piętkowski, pełn. obow. Podprokuratora przy tymże Sądzie, i Pisarz Sądu pokoju okręgu Jędrzejowskiego Józef-Jakób Bromirski, pełniącym obowiązki Podprokuratora przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Włocławskiego.

Przeniesiony, na własne żądanie: Podprokurator przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Włocławskiego Karol Kleszczyński, na pełniącego obowiązki Podprokuratora przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Łęczyckiego.

W Kommisyi Emerytalnej, mianowani: Sekretarz Kommisyi Emerytalnej Jan Czajkowski, pełniącym obowiązki Naczelnika Kancellaryi; Pomocnik Sekretarza Antoni Wojciechowski, pełn. obow. Starszego Referenta; Kontroler Kassy Gubernijalnej Warszawskiej Wojciech Dobrzański, pełn. obow. Młodszego Referenta; Podsekretarz Mateusz Kosiewicz, pełn. obow. Archiwisty - Dziennikarza i Expedytora, Podsekretarz Ignacy Skurzyński, pełn. obowiązki Starszego Urzędnika do pisma, i Emilian Vacqueret, pełniącym obow. Młodszego Urzędnika do pisma w tejże Kommisyi.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowany: Rachmistrz 3 klassy w Dyrekcyi Ubezpieczeń Alexander Stępnicki, pełniącym obowiązki Buchhaltera 2 klassy w tejże Dyrekcyi.

Przeniesieni, na własne żądanie: Lekarz 1 klassy, pełn. obow. Lekarza pow. Kaliskiego Alexander Morgensztern, na pełn. obow. Lekarza powiatu Konińskiego; pełn. obow. Lekarza pow. Sandomierskiego, Sztab-Lekarz, Assesor Kolleg. Jan Serwiński, na pełn. obow. Lekarza pow. Kaliskiego; pełn. obow. Lekarza pow. Krasnostawskiego, Magister Medycyny i Chirurgii Tomasz Krauze, na pełn. obow. Lekarza pow. Sandomierskiego.

Przeniesiony, dla dobra służby: pełniący obowiązki Lekarza powiatu Łukowskiego, Lekarz 2 klassy i Akuszer Józef Torański, na pełniącego obowiązki Lekarza powiatu Krasnostawskiego.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Sekretarz Kancellaryi X Departamentu Rządzącego Senatu Antoni Raczyński, pełniącym obowiązki Referenta w biurze Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości; Sekretarz 1 klassy w biurze tejże Kommisyi Józef Kuczewski, pełniącym obowiązki Sekretarza Kancellaryi X Departamentu Rządzącego Senatu; Sekretarz 2 klassy w biurze Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości Stanisław Zawadzki, pełniącym obowiązki Sekretarza 1 klassy; i Applikanci Sądowi przy Trybunale Cywilnym w Warszawie: Kazimierz Skrzetuski, i Sekretarz Kollegialny Adam Łaszczyński, pełniącemi obowiązki Sekretarzy 2 klassy w biurze tejże Kommisyi Rządowej.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Rewizor Okopów Warszawskich Hugon Grabowski, pełniącym obowiązki Pomocnika Kontrolera powiatowego okręgu Piotrkowskiego Wydziału 1; były Naczelnik Komory Wincenta, Wincenty Pronaszko, pełniącym obowiązki Rewizora Okopów Warszawskich; Assystent Próbierstwa Urzędu Mennicy Warszawskiej Walery Kostrzębski, peł-

niącym obowiązki Assystenta Probierstwa w Próbierni Głównej; Uczeń Próbierni Wincenty Niewiadomski, pełniącym obowiązki Assystenta Próbierstwa Urzędu Mennicy Warszawskiej, i Młodszy Pomocnik Kontrolera w Najwyższej Izbie Obrachunkowej Marcelli Rostkowski, pełniącym obowiązki Rachmistrza służby propinacyjnej w biurze Naczelnika powiatu Łęczyckiego.

Z dnia 31 Lipca (12 Sierpnia) 1853 roku.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowani: Rachmistrz Sekcyi dóbr w Rządzie Gubern. Lubelskim Gabryel Dunin, pełniącym obowiązki Kontrolera Urzędu Skarbowego w Siedlcach; Zastępca Rachmistrza Sekcyi dóbr w Rządzie Gubern. Lubelskim Felix Przewoski, pełniącym obow. tegoż urzędu; Applikant Ludwik Kijock, pełn. obow. Adjunkta miernictwa w Wydziale dóbr i lasów Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu; Kancellista w Rządzie Gubernijalnym Warszawskim Józef Bukowiecki, pełniącym obowiązki Assystenta Archiwum Wydziału Skarbowego w tymże Rządzie Gubernijalnym, i Kancellista w Rządzie Gubernijalnym Płockim Aurelian Garliński, pełniącym obowiązki Podarchiwisty Wydziału Skarbowego w tymże Rządzie Gubernijalnym.

W Zarządzie Warszawskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, mianowani: Archiwista Warszawskiej Kommisyi Kwaterniczej, Rejestrator Kollegialny Chrołowski, pełniącym obowiązki Kwatermistrza, i Kancellista Butkiewicz, pełniącym obowiązki Archiwisty tejże Kommisyi.

—

Najjaśniejszy Pan, przychylnie do przedstawienia Xięcia Namiestnika Królestwa, Najmiłościwiej zezwolić raczył na uwolnienie Onufrego i Dyonizego Skarzyńskich w r. 1852, za przestępstwo polityczne, na lat 3 do robot ciężkich w Syberyi zesłanych, od pomienionych robot, z pozostawieniem na osiedlenie w Syberyi, jeżeli obecne ich postępowanie i sposób myślenia okażą się zadowalniającemi.

— Rada Administracyjna Królestwa, opierając się na postanowieniu swém z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1835 roku i na przełożenie Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu, stanowi co następuje: Osoby niekorzystające z amnestyi, za granicę w roku 1831 zbiegłe, których nieobecność w kraju świeżo odkrytą została, mianowicie: 1) Bagieński Józef podporucznik; 2) Brzeski Antoni podoficer artylleryi; 3) Celiński Sylwester podoficer 1 pułku strzelców; 4) Charzewski Wojciech podporucznik Warszawskiej Gwardyi Narodowej; 5) Chorążewicz Lucyan podporucznik 19 pułku linijowego; 6) Cieszkowski Hipolit podoficer 15 pułku linijowego; 7) Ciesielski Jakób, żołnierz bataljonu saperów; 8) Dąbrowski Kajetan, podporucznik 7 pułku linijowego; 9) Fink Xawery; 10) Fink Józef, brat poprzedniego, służył w pułku Krakusów; 11) Gierosiński Karol, żołnierz 3 pułku linijowego; 12) Gołembiowski Józef-Alfons, podporucznik 4 pułku linijowego; 13) Karwowski Felix, partyzant; 14) Kin Józef, żołnierz 4 pułku linijowego; 15) Koss Michał, żołnierz 20 pułku linijowego; 16) Kulesza Franciszek, żołnierz 7 pułku ułanów; 17) Kwapiszewski Mateusz, podoficer 10 pułku linijowego; 18) Kuliński Józef, Pomocnik budowniczego przy Zakładzie Górniczym; 19) Lubański Alexander; 20) Mościcki Antoni, służył w 2 pułku linijowym w niższym stopniu; 21) Nowakowski Jan, podporucznik 1 pułku krakusów; 22) Nowakowski Antoni, służył w stopniu niższym w wojsku rewolucyjném; 23) Oborski Kazimierz-Eugenijusz, podoficer 1 pułku strzelców; 24) Pąchołkiewicz Ignacy, kapitan 12 pułku piechoty; 25) Pągowski Antoni-Ignacy-Emanuel, były wojskowy; 26) Piekutowski Franciszek, podoficer 2 pułku strzelców konnych; 27) Piątkowski Szymon, żołnierz 19 pułku linijowego; 28) Pirogowicz Andrzej, podporucznik 8 pułku linijowego; 29) Potier Józef, podporucznik pułku grenadyerów; 30) Przyborowski Ignacy, podoficer 8 pułku linijowego; 31) Rogacki Urban, żołnierz 5 pułku linijowego; 32) Tomkiewicz Wincenty, podporucznik; 33) Wężyk Franciszek, porucznik wojsk rewolucyjnych; 34) Wojnarski Jan, żołnierz 4 pułku linijowego; 35) Zabłocki Józef, podporucznik 4 pułku linijowego; 36) Zalewski Adolf, syn Archiwisty Prokuratoryi;—ulegają karze konfiskaty majątku, bądź już zasekwestrowanego, bądź następnie jeszcze wykryć się mogącego, a to wedle prawideł, Postanowieniem z dnia 2 (14) Kwietnia 1835 roku wskazanych.

— Rada Administracyjna Królestwa, na zasadzie art. 14 Ukazu N. Pana, z dnia 25 Kwietnia (7 Maja) 1850 roku, rozwijającego art. 340 i 341 Kodexu Karnego, niemniej Postanowienia swego z dnia 1 (13) Maja 1836 roku, oraz decyzyi JO. Xięcia Namiestnika Królestwa z dnia 23 Maja (4 Czerwca) 1853, na przełożenie Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, postanowiła, co następuje: Andrzej Kaszczak urodzony w mieście Tyszówce gub. Lubelskiej, syn Burmistrza tegoż miasta, który do roku 1841 uczęszczał do Gimnazyum Lubelskiego, potém przez lat dwa udzielał lekcye prywatne, a obwiniony o przestępstwo polityczne zbiegł do Pruss, gdzie został osadzony w więzieniu, a po uwolnieniu z aresztu udał się do Belgii, ztamtąd do Francyi i z tego powodu za wygnańca z kraju uznanym został, ulega karze konfiskaty majątku bądź już zasekwestrowanego, bądź następnie jeszcze wykryć się mogącego a to wedle prawideł, Postanowieniem z dnia 2 (14) Kwietnia 1835 roku, wskazanych.

— Rada Administracyjna Królestwa, w skutek Najwyższego dozwolenia powrotu do kraju Mikołajowi Pietruszyńskiemu, jako też na zasadzie postanowienia z dnia 17 (29) Czerwca 1841 roku, na przełożenie Dyrektora Przychodów i Skarbu, stanowi co następuje: iż wyżej pomieniony Mikołaj Pietruszyński, postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 10 (22) Lutego 1853 roku, № 10,761 na konfiskatę majątku skazany, wraca do używania praw cywilnych od daty Najwyższej decyzyi ułaskawienie dlań wyrzekającej,

czyli od dnia 31 Sierpnia (12 Września) 1852 roku, do której też skutki konfiskaty na majątek jego wyrzeczonej mają się rozciągać.

—

Rozszerzające się po całej Europie telegrafy elektryczne przychodzą już do skutku i na kolei żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej. Telegrafy te mieć będą dwa oddzielne druty, jeden dla telegrafu Rządowego, a drugi dla kolei żelaznej. Telegraf Rządowy urządzony jest według systematu słynnego w naukowym świecie professora fizyki w New-Yorku (w Ameryce), P. Morsy; telegraf zaś kolei żelaznej według systematu PP. Siemensa i Halske. Kommunikacya według systematu pierwszego odbywa się za pomocą liter (hieroglifów), które za uderzeniem na pierwszej stacyi, odbijają się na pasku papierowym na stacyi drugiej; kommunikacya zaś drugim systematem ułatwia się za pomocą cyferblatu zegarowego, złożonego z klawiszów oznaczonych literami, w które uderza się według potrzeby utworzenia wyrazu. Druty są już wyciągnięte i umocowane na słupach od Warszawy do Piotrkowa, a bateryc elektryczne i wszelkie potrzebne przyrządy ustawiają się na wszystkich stacyach. Tydzień temu jak odbyła się pierwsza próba pomiędzy Warszawą a Skierniewicami, i odpowiedź nadeszła we dwie sekundy. Tak druty jak wszelkie potrzebne do tych telegrafów przyrządy, dostawiła fabryka PP. Siemens i Halske, którzy dla ustawienia telegrafów, przysłali tu Inżeniera P. Contay i Mechanika Lau. Za kilka tygodni już będziemy mieli w ruchu telegrafy na całej linii kolei żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, które po zetknięciu się z telegrafami zagranicznemi, ułatwią kommunikacyą z całą zachodnią Europą.

(K. W.)

— «Gdy w powieściach moich a mianowicie w *Sfinxie* i w *Diable*, znajdują się ustępy, które słusznie obrazić mogły osoby krwią lub imieniem złączone z wymienionemi w nich, uznaję być moją powinnością odwołać takowe, z ostrzeżeniem, że osoby oznaczone tytułami lub pierwszemi literami imion, uważane być powinny jako zupełnie imaginacyjne, gdyż nie osoby ale różne możliwe charaktery i typy opisywać było zadaniem mojem, nie historyą pisząc lecz powieść.» J. I. *Kraszewski*.

Żytomierz dnia 9 (21) Sierpnia 1853 roku.

(G. W.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

WIEDEŃ, *24 Sierpnia*. Gazeta urzędowa Wiedeńska z dnia dzisiejszego zawiera wiadomość o zaręczynach Cesarza Jmci.

— Zaręczyny Cesarza Jmci z Xiężniczką Elżbietą-Amaliją-Eugeniją Bawarską, drugą córką Xiążęcia Jmci Maxymiljana Bawarskiego, odbyły się 18 Sierpnia i dopiero nazajutrz, 19, ten radośny wypadek został urzędowie obwieszczony. Wieczorem, mieszkańcy Ischlu okazali radość swoję świetną illuminacyą. Układy, jak się zdaje, były prowadzone wprost między Rodzicami dostojnych Narzeczonych, co tłumaczy tajemnicę, w jakiej ten nowy związek Domów Austryackiego z Bawarskim został ukartowany. Cesarz, jak wiadomo, skończył niedawno 23 rok wieku, a Xiężniczka ma niespełna lat szesnaście.

— 14 Września Cesarz zamierza udać się z Ischl do obozu pod Ołomuńcem, gdzie Xiążę Pruski jest spodziewany na 20 bieżącego miesiąca.

— Rocznica urodzin Cesarza Jmci była obchodzona w Ischl uroczystém nabożeństwem i wielkim balem, danym przez Arcyxiężnę Zofiją, na którym była też i Królowa Pruska.

— Wielki Xiążę Hesski i Xiążę Karol Bawarski przybyli do Ischl.

— W gazecie Wiedeńskiej *Presse*, z dnia 20 Sierpnia, czytamy: «Dodatek wieczorny do gazety Wiedeńskiej zawiera wiadomość o przyjęciu projektu pośrednictwa przez Dywan Konstantynopolitański. Gazeta wyraża się następnie:

«Dla uzupełnienia tej ważnej nowiny możemy dodać, że takowa udzielona została przez telegraf z Bucharestu Posłowi pewnego wielkiego Mocarstwa. Ta okoliczność, wespół ze znaną chęcią Sułtana utrzymania pokoju, nie pozwala wątpić, że następna poczta przywiezie nam wiadomość o przyjęciu projektu układu przez samegoż Sułtana.»

— Statek parowy przybyły do Triestu przywiozł wiadomości z Konstantynopola z dnia 13 Sierpnia. Internuncyusz Austryacki P. de Bruck oddał Sułtanowi list Cesarza Jmci Franciszka-Józefa radzący mu w uprzejmych wyrazach, iżby nie wahał się przyjąć warunki układu uchwalone w Wiedniu. Zkądinąd reprezentanci wielkich Mocarstw pracowali nad skłonieniem do tego Ministrów J. S. Mości.

(J. de S.-P.)

— Gazeta *Korrespondencya* zawiera artykuł o potrzebie ustalenia wzajemnych stosunków między prowincyami włoskiemi i innemi, Cesarstwo Austryackie składającemi. «Włosi, (mówi gazeta) mogą kochać swoję narodowość, nader godną poszanowania ze swej historyi, mogą też kochać swoję literaturę, i zachowywać obyczaje, Rząd Austryacki temu się nie sprzeciwia, ale potrzeba żeby uczucie austryackiej narodowości rozwijało się we Włoszech. W tym celu będą przedsięwzięte środki ku rozszerzaniu, nauczaniem po szkołach, niemieckiego języka w Lombardyi, a jednoczasowie, dla rozszerzenia języka włoskiego, nauczanie jego zostanie wprowadzone w innych prowincyach Austryi. Nadto dołożone będzie staranie dla połączenia w jedno korzyści posiadłości włoskich, z korzyściami posiadłości austryackich.

(P. P.)

Medyolan, 18 Sierpnia. Wczora przybył tu z licznym orszakiem Marszałek hrabia Radecki dla uroczystego obchodu rocznicy urodzin Cesarza Jmci. *(J. de S.-P.)*

BERLIN, *26 Sierpnia*. Przedwczora Król Jmć opuścił Putbus, udając się przez Stralsund do Doberan. Zrana dnia tegoż J. K. Mość znajdował się w Greifswalde na założeniu latarni morskiej, która się tam buduje.

— Cholera w Berlinie czyni bardzo słabe postępy; po 24 Sierpnia nie było nad 17 przypadków, nazajutrz przybyło 2, ale z tej liczby 19, umarło 14. Ale ta cyfra 19 obejmuje zakres od 5 prawie tygodni, w których była dość długa przerwa, i tylko od dwóch lub trzech dni cholera ukazała się nanowo, co przypisują zbyt zmiennej pogodzie i zjawieniu się na targach śliwek. Policya pilnie czuwa nad tém iżby nieprzedawano owoców niedospiałych lub zepsutych.

Stettin, *26 Sierpnia*. Dziś rano przybył tu statek parowy *Düna* z Rygi; w drodze wybuchnął był na nim pożar, ale wprędce został ugaszony po wrzuceniu do morza kilku bal towarów, lnu mianowicie.

Cholera znacznie się tu zmniejsza a z nią obawa epidemii; po koniec przeszłego tygodnia umarło tu w ogóle nie więcej nad 170 osób.

Gdańsk, *20 Sierpnia*. Cholera, która od sześciu tygodni tu się ukazała, szczęściem łagodnie sobie poczyna; w tym przeciągu czasu po dzień dzisiejszy nie było nad 126 chorych.

MUNICH, *22 Sierpnia*. Jutro wyjedzie ztąd Poseł Królewski do Ischl dla złożenia Cesarzowi Franciszkowi-Józefowi powinszowań, z powodu zaręczyn Jego Cesarsko-Apostolskiej Mości. *(J. de S.-P.)*

WIRTEMBERG, *20 Sierpnia*. Król Jmć przybył dziś ze Schlangenbad przez Munich do zamku Friedrichshafen.

DREZNO, *24 Sierpnia*. Dziś rano Król Jmć wrócił tu z podróży po Włoszech. *(J. de S.-P.)*

ANGLIJA.

LONDYN, *24 Sierpnia*. Wycieczka Królowej Jmci do Irlandyi potrwa dłużej niż się spodziewano; sądzą że J. K. Mość zabawi tam przez tydzień. N. Pani i Xiążę Albert wrócą do Windsor nie wcześniej jak 21 Października.

— Z powodu zamknięcia sessyi Parlamentowej, gazety Ministeryalne *Times* i *Morning-Chronicle* umieściły przegląd prac dokonanych na tej sessyi, której wypadek zdaniem ich jest nader zaspokajający, żeby nie rzec świetny. Przy tej zręczności *Times* pozwala sobie uszczypliwych uwag nad ostatnim Gabinetem Derby-Israeli i porównania go w najniekorzystniejszém świetle z obecnym. Zgromadziwszy się 4 Listopada zeszłego roku, Parlament zastał Ministerstwo wahające się między opuszczeniem dawnych i przyjęciem nowych zasad, Ministerstwo bez talentu i bez ustalonej polityki, które obudzało słuszne obawy w ludziach dalej widzących, a kołysało krótkowidzów i entuzyastów ułudnemi nadziejami. Taki to Gabinet spotkał Oppozycyą silną talentem, charakterem i doświadczeniem, ale złożoną z rozmaitych frakcyj, bez jedności w czynie i kierunku. Sessya, która się w tych dniach zamknęła, nietylko usunęła ten Rząd niezdolny i anti-narodowy, i zniszczyła prawie zupełnie oppozycyą, ale połączyła wszystko co kraj ma najrozumniejszego, największego i najbardziej godnego szacunku w spojną massę, nadawszy jej siłę prawie niezłomną. Nietylko sessya 1852 i 1853 roku była świadkiem tryumfu jednej partyi nad drugą, ale widziała też przyjęcie jednomyślne i nazawsze stanowcze zasady, która pozostanie wiekuistym świecznikiem naszej nawy Stanu. Na tej sessyi zasada Wolnego Handlu otrzymała zupełny, po wszystkie wieki trwać mający tryumf, i ostatni cień oppozycyi przeciw jej mądrym i zbawiennym wpływom został zwalczony, zdeptany, na wieczne skazany milczenie.» Dalej *Times* wdaje się w szczegółowe ocenienie zdolności i zasług każdego z Ministrów i najwyżej pomiędzy nimi stawi Ministra Skarbu, P. Gladstone.

— Po przeglądzie odbytym przez Królowę, flotta zgromadzona w Spithead została podzielona na trzy dywizye, z których jedna, pod dowództwem kontr-admirała Corry, wypłynęła dziś ze Spithead dla krążenia na pełném morzu.

— Umarł admirał, major-jeneralny marynarki sir George Cockburne; on to niegdyś był wybrany dla towarzyszenia Napoleonowi w przejeździe na wyspę świętej Heleny i miał szczęście zasłużyć z ust wielkiego Cesarza na kwalifikacyą *prawego dżentelmena*. Takie wyrażenie się Napoleona było rzeczywiście tylko oddaniem słuszności zacnemu admirałowi.

— Otrzymano wiadomość z San-Francisco, w Kalifornii, że Lola Montes wyszła (już to po raz piąty) za mąż za P. Hull, wydawcę gazety. *(J. de S.-P.)*

— 23 Sierpnia, odsądzony został process, który zwracał uwagę całej Anglii. Hrabia Bridgewater, ostatni tego imienia, umierając w roku 1823 zostawił testament, którym cały swój ogromny majątek, wartujący około 12 miljonów rubli srebrem, zapisał lordowi Alford i jego potomstwu, pod warunkiem koniecznym, iżby ten otrzymał godność Margrabi albo Xięcia (Duke) Bridgewater. W razie zaś niedopięcia tego warunku, lord Alford będzie tylko dożywotnikiem fortuny, która, po jego śmierci, powinna przejść nie na prostych jego spadkobierców, ale na krewnych linij pobocznych. Lord Alford umarł w roku 1851, nie spełniwszy położonego przez testatora warunku i ztąd zrodziło się pytanie: czy testament ma być poczytywanym za ważny i wykonanym, to jest czy spadek ma odziedziczyć najbliższy w linii prostej następca, czyli też krewni, w linijach bokowych? W Izbie Lordów na wyrozumowane wnioski celniejszych prawników, którzy z adwokatów pozostawali parami Anglii, i z których każdy był Wielkim Kanclerzem, jako lordów Brougham, Lyndhurst, Truro i Saint-Leonard, testament został unieważniony, jako przeciwny zasadom moralności i polityki; ale w Sądzie Najwyższym testament się utrzymał na tej głównej zasadzie, że każdy może rozrządzać swojém mieniem jak mu się podoba.

— Panna Mary Flaherty zapisała umierając lordowi Brougham summę 180,000 r. sr. w dowodzie swego szacunku i uwielbienia dla cnot i zasług szlachetnego i uczonego lorda. *(P. P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *25 Sierpnia*. Umarł Jenerał Karol Tristan hrabia de Montholon, urodzony w Paryżu w 1783. Jego ojciec

był pułkownikiem pułku dragonów de Penthièvre i Pierwszym Łowczym Monsieur, potém Ludwika XVIII. Hrabia de Montholon zaczął swój zawod wojskowy w Korsyce mając lat 10 wieku, w 1797, mając lat 15, wszedł do pułku lekkiej jazdy. Odbywał kompanije Włoską, Niemiecką, Polską, Hiszpańską, Francuzką. Był pod Austerlitz, Wagram Jena, Friedland; raniony pięć razy. W 1807 roku zostawał przy Głównym Sztabie Berthier; w 1809 przeszedł do składu Domu Cesarskiego i mianowany Szambelanem.

Podczas Studniowego panowania został Jenerał-adjutantem Napoleona, był pod Waterloo, pojechał za Cesarzem na wyspę św. Heleny i miał zaszczyt być mianowanym pierwszym wykonawcą testamentowym i strażnikiem wszystkich jego pism i papierów.

— W przeszły Poniedziałek P. Arago oznajmił Akademii Nauk o odkryciu prawie spółcześnie uczynioném w nocy 19 b. m. pięknej komety z bardzo wyraźném jądrem, widzialnej, na północnej stronie nieba, u nóg Wielkiej Niedźwiedzicy (*).

— Minister Spraw Wewnętrznych obwieścił Prefektów okolnikiem z dnia 17 Sierpnia, że Rząd postanowił zaniechać systematu trzymania więźniów w odosobnionych celach (systematu celowego), ale że więzienia mają być podzielone na działy, według rodzajów przestępstw.

— W tych dniach z Marsylii odpłynie karawana pielgrzymów do Ziemi Świętej złożona ze 43 osób. Pielgrzymi wrócą do Francyi w pierwszych dniach Listopada.

— We Francyi liczy się w tej chwili, według urzędowych podań, 37,662 ślepych.

— Cesarz Jmć Austryacki mianował kawalerem orderu św. Leopolda Konsula swojego w Smyrnie, P. Weckbecker, za energiczne jego postępowanie w sprawie wychodzca Costa; zkądinąd dowiadujemy się, że Prezydent Stanów Zjednoczonych pochwalił postępowanie kapitana Ingraham, dowodzcy korwetty Saint Louis. Ztąd wnosić należy, że zajście między Austryą i Stanami, z powodu Costy, nie prędko jeszcze będzie mogło być złatwione. *(P. P.)*

Strasburg, 19 Sierpnia. Otwarcie kanału łączącego rzekę Marnę z Renem, świeżo ukończonego w całej swej długości, naznaczone jest na 1 Września; od tego dnia żegluga rozpocznie się na całej linii i towary będą krążyły tą drogą wodną między Paryżem i Strasburgiem. *(J. de S.-P.)*

HISZPANIJA.

MADRYT, *18 Sierpnia.* Kortezy mają być zwołane na 15 Października. Pierwszym przedmiotem jaki im Lorsundi podda, będzie to zaniechanie reform usiłowanych przez dwa przedostatnie Gabinety i pozostawienie konstytucyi *in statu quo;* tym sposobem spodziewa się on otrzymać sankcyą kortezów w przedmiocie dróg żelaznych.

— Starszy syn Stryja Królowej panującej, Infanta don Francisco a Paulo, Małżonek Królowej Izabelli, don Francisco d'Assiz, ma tytuł Króla i Królewskiej Mości i urząd Naczelnego Wodza wszystkich wojsk; drugi syn, Infant don Enrico, Xiążę Sewilli, przez Dekret Królewski z dnia 13 Maja 1848 roku, pozbawiony został wszystkich godności i dostojeństw za to, że bez Królewskiego pozwolenia, zawarł w Rzymie związki małżeńskie z doną Heleną de Castella y Stelli Fernandez de Cordova. Don Enrico mieszka ze swą małżonką za granicą. Starsza Córka Infanta don Francisco a Paulo, siostra rodzona Króla, a stryjoczno—rodzona panującej Królowej, Infantka dona Izabella, była uwieziona przez hrabię Gurowskiego i mieszka obecnie ze swym małżonkiem w Bruxelli; druga córka don Francisco a Paulo, Infantka dona Luisa, jest w zamęzciu za don José Osorco de Moscosa y Carbayal, hrabią Transtamare, xięciem de Sessa, Grandem Hiszpańskim, trzecia córka, Infantka dona Josefa, wyszła tajemnie za José Huel y Rente i żyje dziś w ubóstwie. Mieszkańcy miasta Valladolid przesłali do Królowej prośbę, iżby wyznaczyła donie Josefie pensyą. *(P. P.)*

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

PARYŻ, *27 Sierpnia.* Monitor urzędowy dzisiejszy ogłasza co następuje: «Doniesienia z Konstantynopola z dnia 19 Sierpnia zawierają wiadomość, że Sułtan Jmć przyjął projekt noty ułożony przez Konferencyą Wiedeńską z małemi, i nic nieznaczącemi modyfikacyami w redakcyi.

— Giełda Paryzka, trwożona przedwczora najdziwaczniejszemi pogłoskami, ukoiła się przecię nieco wczora tak we względzie spraw Wschodu, jak i skutków nieurodzaju. 4½ procentowe stanęły na 105 franków 20 centimów, 3 procentowe na 80 franków 10 centimów.

LONDYN, *26 Sierpnia.* W towarzystwach, zwykle dobrze świadomych rzeczy, chodzi pogłoska, że przed następnym rokiem wejdą do Gabinetu dwaj nowi Członkowie, Vice-hrabia Canning i P. Cardwell.

(Na Giełdzie 26 Sierpnia Konsolidy 98⅛.)

HAGA, *25 Sierpnia.* Druga Izba Stanów Powszechnych zamknęła rozprawy i przeszła do głosowania na ogół projektu prawa o nadzorze Rządowym nad wyznaniami religijnemi. Prawo to zostało przyjęte 41 głosem przeciw 27.

MUNICH, *23 Sierpnia.* Wiadomość o zaręczeniu się Cesarza Austryackiego z Xiężniczką Elżbietą Bawarską napełniła radością mieszkańców tutejszej stolicy. Małżeństwo zostanie zawarte dopiero na przyszłą wiosnę. Król i Królowa JJ. Pruscy spodziewani są tu do Munich w przyszłym miesiącu. *(J. de S.-P.)*

(*) Podróżni, przybyli na ostatnich statkach parowych, do Petersburga, opowiadają, że przebywając morze Baltyckie, widzieli piękną kometę w północno-zachodniej stronie Nieba.

Позволяется печатать. 24 Августа 1853 года. *Цензоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.